

ПОЛОЖЕННЯ
про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті (далі – Положення) містить основні вимоги щодо здійснення студентом права вибору відповідно до Розділу X статті 62 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року.

1.2. Вибір навчальних дисциплін здійснюється здобувачем вищої освіти у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

1.3. Здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з деканом відповідного факультету.

1.4. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти або вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які вводяться вищим навчальним закладом для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів особи для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних потреб тощо.

1.5. Каталог елективних дисциплін – перелік дисциплін вільного вибору студентів для певного рівня вищої освіти за циклами соціально-економічної та гуманітарної й природничо-наукової (фундаментальної) підготовки, який є уніфікованим для всіх спеціальностей (напрямів підготовки) університету.

1.6. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми студент здійснює при формуванні індивідуального навчального плану.

1.7. Нормативний зміст освітньої програми з будь-якої спеціальності визначається стандартом вищої освіти, а варіативний – випусковою кафедрою.

1.8. Вибіркові дисципліни професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями та спеціалізаціями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності студента та його особистим інтересам, дозволяють здійснювати впровадження спеціалізацій в межах базової спеціальності з метою формування компетенцій здобувача відповідно до вимог ринку праці.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ВИБІР ЕЛЕКТИВНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. В МДУ визначено наступні загальні підходи до формування варіативної частини /компоненти освітніх програм.

2.2. Обсяг дисципліни вільного вибору циклів соціально-економічної та гуманітарної й природничо-наукової (фундаментальної) підготовки студента становить 3 кредити ЄКТС (90 годин); циклу професійної і практичної підготовки – за вибором випускової кафедри.

2.3. Форма контролю дисципліни за вибором:
для дисциплін 1-го та 2-го блоків – залік;

для дисциплін циклу професійної і практичної підготовки – відповідно до навчального плану.

2.4. Вивчення дисциплін за вибором для здобувачів **першого рівня вищої освіти (ступінь бакалавра)** розпочинається з III семестру, для здобувачів **другого рівня вищої освіти (ступінь магістра)** – з I семестру.

2.5. Для здобувачів **ступеня бакалавра** варіативна компонента освітньо-професійної програми становить 1800 год. / 60 кредитів;
циклу соціально-економічної та гуманітарної підготовки – 360 год. / 12 кредитів (4 дисципліни);

циклу природничо-наукової (фундаментальної) підготовки – 360 год. / 12 кредитів (4 дисципліни);

циклу професійної і практичної підготовки (дисципліни спеціалізації) не менше 1080 год. / 36 кредитів (12 дисциплін).

2.5.1. При формуванні вибіркової частини освітньо-професійних програм, складанні навчальних та робочих навчальних планів для формування міжфакультетських груп слід враховувати такі підходи для викладання дисциплін за вибором ЗВО:

- з *III по VI семестри* щосеместрово планується вивчення дисциплін циклів гуманітарної та соціально-економічної підготовки й природничо-наукової (фундаментальної) підготовки (по 2 дисципліни у семестр);

- у *непарних семестрах (III, V семестри)* вивчаються по 2 дисципліни циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки; у *парних семестрах (IV, VI семестри)* – по 2 дисципліни циклу природничо-наукової (фундаментальної) підготовки.

- з *IV семестру* планується вивчення дисциплін циклу професійної і практичної підготовки (дисципліни спеціалізації);

2.5.2. Загальна кількість елективних дисциплін циклів гуманітарної та соціально-економічної підготовки й природничо-наукової підготовки, з яких робить вибір здобувач вищої освіти, складає по 20 дисциплін для кожного циклу.

2.6. Для здобувачів **другого рівня вищої освіти – ступінь магістра** – варіативна компонента освітньо-професійної програми становить 720 год. / 24 кредити.

циклу гуманітарної та соціально-економічної або природничо-наукової підготовки – 180 год. / 6 кредитів;

циклу професійної і практичної підготовки (друга спеціальність, спеціалізація) – не менше 540 год. / 18 кредитів.

2.7. Вибіркові дисципліни циклу професійної і практичної підготовки бажано представити спеціалізаціями (додатковою спеціальністю).

2.8. Вибіркова навчальна дисципліна циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки запроваджується за умови чисельності групи не менш як 20 осіб; циклу природничо-наукової (фундаментальної) підготовки та професійної і практичної – в межах навчальних груп денної та заочної форм навчання. Для вивчення дисциплін з іноземної мови та основ інформатики та комп'ютерної техніки групи можуть нараховувати 12-15 осіб.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Викладання дисциплін 1-2 циклів можуть здійснювати всі кафедри університету за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

3.1.1. Для розробки та оновлення переліку вибіркових дисциплін наказом ректора Університету (за поданням деканів факультетів) до 01 жовтня поточного навчального року на факультетах створюються робочі групи (за головуванням деканів).

3.1.2. Робочі групи аналізують забезпечення кафедр щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: *кадрове* забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг); *навчально-методичне* забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); *матеріально-технічне* забезпечення.

3.1.3. На підставі аналізу зазначеної вище інформації робочі групи до 15 листопада формують перелік вибіркових дисциплін та подають їх для розгляду на засіданні науково-методичної комісії факультету, вченої ради факультету, Науково-методичної ради Університету та після схвалення – на затвердження Вченою радою Університету.

3.1.4. Затвержені в установленому порядку вибіркові дисципліни формують у загальноуніверситетський **Каталог елективних дисциплін університету**

окремо для кожного рівня вищої освіти (далі – Каталог 1), рекомендованих для вивчення в наступному році, і розміщують його для ознайомлення студентів на офіційному сайті університету (у розділі Інформаційні пакети/каталоги курсів), інформаційних сайтах факультетів, кафедр.

3.1.5. У Каталогі зазначено короткий опис змісту дисципліни, цільове призначення (спеціальність) та кафедра, що викладатиме дисципліну.

3.2. Перелік вибіркових дисциплін циклу професійної і практичної підготовки розробляється кожною кафедрою окремо, оформлюється у **Каталог елективних дисциплін кафедри** окремо для кожного рівня вищої освіти (далі – Каталог 2) розглядається науково-методичною комісією факультету, затверджується Вченою радою факультету до 01 грудня поточного навчального року і оприлюднюється на офіційному сайті університету (у розділі Інформаційні пакети/каталоги курсів), інформаційних сайтах факультетів, кафедр.

3.3. Переліки вибіркових дисциплін для певної спеціальності певного рівня вищої освіти повинні узгоджуватися з освітніми програмами (освітньо-професійними й освітньо-науковими) та навчальними планами.

4. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Для формування контингенту студентів для вивчення вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік (навчальний семестр) декани факультетів ознайомлюють із затвердженими Вченою радою Каталогом елективних дисциплін та організовують процедуру вибору їх студентами:

- до 01 лютого поточного навчального року – для здобувачів ступеню **бакалавр**

- до 01 жовтня поточного навчального року – для здобувачів ступеню **магістр**.

4.2. Після ознайомлення з Каталогом студенти

- здобувачі ступеню **бакалавра** за допомогою кураторів до 20 лютого в електронній формі (на офіційному сайті МДУ), до 01 березня – письмово (Додаток 1) визначають свій вибір щодо вивчення конкретних дисциплін, що є підставою для формування індивідуального навчального плану студента на наступний навчальний рік;

- здобувачі ступеню **магістра** за допомогою кураторів до 20 жовтня в електронній формі (на офіційному сайті МДУ), до 01 листопада – письмово (Додаток 1) визначають свій вибір щодо вивчення конкретних дисциплін;

4.3. На підставі заяв студентів та подання факультетів навчальним відділом формуються накази по створенню груп для вивчення вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік – для здобувачів ступеню бакалавр, на поточний навчальний рік – для здобувачів ступеню магістр.

4.4. Якщо студент із поважної причини не зміг записатися вчасно, він, надавши відповідні документи, звертається в деканат із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін. Студент, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які деканат вважатиме потрібними для оптимізації навчальних груп і потоків.

4.5. Обрані таким чином дисципліни вносяться до робочих планів спеціальностей і визначають навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача, яке розраховується до початку навчального року для навчальних планів і освітніх програм для здобувачів ступеня бакалавра; додаткове навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача для навчальних планів і освітніх програм для здобувачів ступеня магістра.

4.6. Розклад занять для міжфакультетських груп формується навчальним відділом.

4.7. Розклад занять для внутрішньофакультетських груп формується деканатами факультетів.

4.8. З метою забезпечення мобільності для вивчення вибіркового дисциплін в масштабах університету виділяється один день на тиждень.

5. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

5.1. У разі поновлення, переведення студента перезарахування вибіркового дисциплін проводиться деканом факультету на підставі витягу з протоколу засідання випускової кафедри.

5.2. Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової кількості кредитів.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Дане Положення набуває чинності з 01 лютого 2016 року.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Університету у тому ж порядку, що й саме Положення.

ЗРАЗОК

заяви студента на включення до індивідуального плану
дисциплін вільного вибору

Декану факультету філології та
масових комунікацій

проф. _____

студента _____ курсу

спеціальності _____

(П.І.Б.)

ЗАЯВА

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 2015/2016
навчальний рік такі дисципліни вільного вибору:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

—

(дата)

(підпис)

Узгоджено: Завідувач кафедри _____ П.І.Б

підпис

Куратор _____ ПІБ

підпис